

Nr 236.

Av herr **Fjellman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 88, med förslag till lag om bageri- och konditori- arbetes förläggande till viss del av dygnet.

Lagen om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete promulgerades den 17 oktober 1919 och är sedan ikraftträdandet den 1 januari 1920 gällande i oförändrad form till innevarande års slut.

Bageri- och konditoriyrkena äro för närvarande de enda yrkesgrupper inom industri och hantverk, som utöver åttatimmarslagen underkastats en särslagstiftning på arbetstidsområdet. Den jämlikhetsprincip, som är en av grundvalarna i nu gällande näringsfrihetsförordning, har därigenom rubbats till dessa yrkens förfång. Att utöver vad allmän lagstiftning bjuder, på detta sätt insnöra tvenne yrken i långt gående restriktiva bestämmelser, kan icke vara överensstämmande med det berättigade kravet på allas likhet inför lagen, därest icke missförhållanden föreligga, vilka på grund av en objektiv utredning visa sig ur allmängiltigt samhällliga eller humanitära synpunkter nödvändiggöra en dylik undantagslagstiftning. Detta har icke i förevarande fall varit händelsen. Det har tvärtom dels visat sig att det nattarbete i bagerierna, vilket den ifrågavarande lagstiftningen haft till uppgift att begränsa, på det fria avtalets väg efterhand avvecklats i den mån detta för bageriyrkets orubbade bestånd varit möjligt, dels genom en mångsidig statistik ådagalagts att det i bagerierna praktiserade nattarbetet icke på något sätt visat sig menligt för bageriarbetarens liv och hälsa. Och då i och för den ifrågavarande lagens tillståndbringande en slutgiltig utredning anbefalldes, skedde detta genom ett slags, under påtagligt inflytande av kristidens orosförhållanden utfärdad,

imperativt mandat i sista stund till den för väsentligen andra ändamål tillsatta arbetstidskommittén, vars betänkande för övrigt lade i dagen det summariska sätt, varpå man i saken gått tillväga, och de svaga sakskäl, som för de tillämnade åtgärderna kunde åvägbringas.

Då lagen sedermera kommit till stånd, hava dess betänkliga verkningar icke heller dröjt att visa sig, *dels* för yrkesbagerierna, vilka sett sin omsättning nedgå, samt, på grund av nödvändigheten att i möjligaste utsträckning tillfredsställa allmänhetens krav, genom en onaturlig forcing av morgonarbetet, sett sina omkostnader på olika sätt i hög grad stegrade, och *dels* för den konsumerande allmänheten, vilken måst nöja sig med den härigenom ej så litet försämrade varan och måst vidkännas de på grund av de ökade tillverkningskostnaderna väsentligt stegrade brödprisen.

Då ett ändringsförslag förra riksdagen förkastades, förutsattes av riksdagens andra lagutskott till innevarande års riksdags behandling av frågan om lagens fortsatta prolongering en utredning av dess verkningar. En sådan har också ägt rum, ehuru som det förefaller av tämligen lättvindig karaktär. Där man i densamma gått någorlunda till botten med saken ha emellertid tillfullo bestyrkts de förut nämnda missförhållandena såväl ifråga om yrkesdriften som brödprisen. Detta har också i någon mån beaktats i kommerskollegii yttrande och förslag i frågan. Utan att kunna bestrida lagens betänkliga verkningar för yrket och allmänheten, tvärtom med vitsordande av dessa, hava såväl socialstyrelsen som sedermera Kungl. Maj:t under åberopande av den ensidiga arbetarskyddssynpunkten föreslagit lagens förnyande under de närmast följande 3 åren. Då denna skyddssynpunkt på grund av kända och tillfyllest vitsordade förhållanden på intet sätt kan anses vara i sådan grad utslagsgivande, att den kan anses innebära en tillräcklig motivering för undantagslagstiftning på detta område, så nödgas jag yrka, att den ifrågasvarande provisoriska lagstiftningen icke genom lagens prolongering förnyas.

Bageriyrket måste sägas i alldeles särskilt hög grad vara till för allmänhetens direkta betjänande och kan i detta hänseende jämnställas med exempelvis hotell- och restaurantrörelse, bryggerier, kexfabriker, kommunikationsväsendet, tidningstryckerier med flera yrken och industrier, som delvis måste arbeta på natten. Inga av dessa eller andra liknande företag hava några särdrag utan hava i likhet med andra grupper genom kollektivavtalsinstitutionen reglerat frågan om arbetets

förläggning. Bageriyrket bör också med lika fog hava samma rätt, så att detta yrkes utövare, arbetsgivare och arbetare själva, nu såsom förut, genom ömsesidiga avtal få överenskomma i denna fråga med hänsyn till yrkets egenart och allmänhetens krav. Arbetareskyddssynpunktens krav torde liksom före bagerilagens tillkomst fullt nöjaktigt kunna tillgodoses dels genom gällande arbetareskyddslag, § 3, och dels som ovan sagts genom det numera inom yrket allmänt vedertagna kollektivavtalsförfarandet.

Det förhållandet, att i vissa andra länder särslagstiftning på ifrågasvarande område förefinnes, bör icke få utgöra hinder för lagens upphörande. Bageriyrket är i detta fall, såsom varande ett av utländsk konkurrens helt oberoende yrke, följaktligen även oberoende av andra länders lagstiftning. I de länder, där särslagstiftning på detta område icke finnes, ex. England, Amerika m. fl., hava några olägenheter härav icke kunnat påvisas.

På grund av vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 88 med förslag till lag om bageri- och konditoriarbetes förläggande till viss del av dygnet, må för sin del besluta, att den provisoriska lag om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete av den 17 oktober 1919, som utlöper den 31 december 1923, icke skall förnyas.

Stockholm den 13 mars 1923.

J. Fjellman.
